

Uzasadnienie

I. W związku z postanowieniem Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 5 lutego 2020 r. w sprawie zarządzenia wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na dzień 10 maja 2020 r. (Dz. U. poz.184), zachodzi potrzeba utworzenia obwodów głosowania dla obywateli polskich przebywających za granicą. Obwody te, zgodnie z art. 14 § 2 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (Dz. U. z 2019 r. poz. 684 z późn. zm.) tworzy, w drodze rozporządzenia, minister właściwy do spraw zagranicznych, po zasięgnięciu opinii Państwowej Komisji Wyborczej, określając liczbę oraz siedziby obwodowych komisji wyborczych.

Od wielu tygodni praktycznie cały świat walczy z pandemią COVID-19. Rosnąca liczba tak osób zakażonych jak i zmarłych z powodu zakażenia koronawirusem spowodowała, że niniejszy projekt przewiduje dziś utworzenie za granicą tylko 103 obwodów głosowania, które zostały zaproponowane przez Konsulów RP, po dokonaniu przez nich analizy pod kątem możliwości przeprowadzenia głosowania z uwagi na wprowadzane przez władze kraje urzędowania zakazy zgromadzeń, ograniczenia w przemieszczaniu się czy trudności w skompletowaniu składów obwodowych komisji wyborczych z uwagi na wycofywanie się wielu osób, które wcześniej gotowość pracy w okw deklarowały.

Przeprowadzona pogłębiona analiza wykazała, że przeprowadzenie wyborów w niektórych państwach będzie bardzo utrudnione, a w wielu niemożliwe. Z powodu panującej pandemii COVID-19 przewiduje się, że obwodowe komisje wyborcze będą się mieścić wyłącznie w siedzibach przedstawicielstw dyplomatycznych i urzędów konsularnych (z ograniczeniami w przypadku wynajmowanych siedzib placówek, w szczególności w biurach, ponieważ możemy napotkać sprzeciw ze strony administratorów budynków). Stanowi to jednak ogromne zagrożenie w państwach o licznej Polonii, gdzie takie rozwiązanie przy wysokiej frekwencji okaże się niewystarczające dla sprawnej organizacji wyborów. Sytuacja epidemiczna w zasadzie we wszystkich państwach nie jest stabilna i może się okazać, że przed dniem wyborów konieczne będzie przeprowadzenie zmiany rozporządzenia dodając bądź odejmując kolejne obwody.

W wielu krajach zostały przez władze miejscowe wprowadzone zakazy gromadzeń czy ograniczenie w poruszaniu się. Opuszczenie miejsca zamieszkania możliwe jest w celu udania się po zakupy (spożywcze, ponieważ inne sklepy są zamknięte), do lekarza, apteki. Ograniczenia te są terminowe, z możliwością przedłużania. Konsulowie w przekazywanych informacjach oceniają, że terminy obowiązywania ograniczeń będą przedłużane.

Konsulowie powszechnie sygnalizują również problemy z obsadą obwodowych komisji wyborczych. Osoby wcześniej deklarujące pracę w okw dziś swoje deklaracje wycofują z obawy przed koronawirusem, w trosce o swoje bezpieczeństwo.

Zgłaszany jest również brak możliwości lub znaczące trudności w zakupie materiałów na potrzeby wyborów, jak również środków ochrony osobistej, zamówieniu pieczęci dla obwodowej komisji wyborczej, druku kart do głosowania.

Na chwilę obecną nie uwzględniono w projekcie tych państw o licznej Polonii, które *expressis verbis* nie wyraziły zgody na organizację wyborów w drodze głosowania osobistego (USA, Kanada, Wielka Brytania, Niderlandy, Luksemburg, Niemcy), bądź które nie udzieliły odpowiedzi, a zgoda jest wymagana (Szwajcaria, Włochy, Malta, RPA, Serbia, Irlandia, Nowa Zelandia). W załączniku nie uwzględniono również Hiszpanii, w której liczba zachorowań z powodu COVID-19 jest najwyższa w Europie.

II. Zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów prawnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1461) akty prawne wchodzi w życie po upływie czternastu dni od dnia ich ogłoszenia. Jednakże, zgodnie z art. 4 ust. 2 tejże ustawy, w uzasadnionych przypadkach, akty normatywne mogą wchodzić w życie w terminie krótszym niż czternaście dni. Z uwagi na zbliżający się termin wyborów projekt zakłada, iż projektowane przepisy wejdą w życie w dniu następującym po dniu ich ogłoszenia, co ma umożliwić sprawne utworzenie za granicą obwodów głosowania w wyborach Prezydenta RP z zachowaniem wszelkich terminów kalendarza wyborczego (rozporządzenie powinno wejść w życie najpóźniej 19 kwietnia br.), jak również pozwoli na jak najszybsze poinformowanie adresatów, tj. obywateli RP mieszkających za granicą oraz organizujących wybory, tj. konsulów RP o siedzibach obwodowych komisji – co wpłynie pozytywnie na sprawność przygotowań i przebieg głosowania.

III. Projekt rozporządzenia, zgodnie z upoważnieniem zawartym w art. 14 § 2 Kodeksu wyborczego, zostanie przekazany do zaopiniowania Państwowej Komisji Wyborczej. Projekt zostanie również przekazany do zaopiniowania Szefowi Krajowego Biura Wyborczego. Z uwagi na zakres projektowanych rozwiązań, które mają charakter organizacyjny, nie ma konieczności przeprowadzenia konsultacji publicznych.

IV. Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248), projekt rozporządzenia z chwilą skierowania do uzgodnień międzyresortowych, zostanie zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie internetowej Rządowego Centrum Legislacji w zakładce „Rządowy proces legislacyjny”.

V. Projekt rozporządzenia nie podlega notyfikacji Komisji Europejskiej, zgodnie z przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.).

VI. Projekt rozporządzenia nie wymaga przedłożenia właściwym instytucjom i organom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu w celu uzyskania opinii, dokonania konsultacji lub uzgodnienia.